

(Continuare din pag. 1: Anne-Marie Ciupitu.)

Prima performanță la judo: obținerea cordonului galben. De la stânga: Marie-Jeanne, Marc și Anne-Marie Ciupitu.
Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Îmi plăcea să pot să cânt la vioară, dar nu prea îmi plăcea să trec prin toate exercițiile necesare... Eu am continuat cu vioara până la vârsta de 13 ani, când am realizat că, după 5 ani în Suedia cu profesor doar 20 de minute pe săptămână, cântam mai prost decât când plecasem din România.

Între timp începusem însă o altă activitate după școală, care mă atrăgea și într-un fel mă făcea să uit de exercițiile la vioară: judo. Antrenamentul la judo l-am început când aveam 9 ani, împreună cu sora mea Marie-Jeanne și fratele meu Marc, iar când fratele meu cel mic, Theo, a ajuns la vârsta acceptată pentru antrenament, a început și el antrenamentul la judo. Alături de noi a început și mama noastră să facă antrenament. Mama avea 38 de ani și deci nu chiar aceeași putere de a face toate exercițiile de încălzire impuse de antrenor ca noi, copiii. Noi, "copii buni" cum eram, mai ales că mama susținea că antrenamentul nu este greu, atunci când încerca să se sustragă de la vreun exercițiu, mai ales la cele de cădere, strigam în cor la antrenor: "Mamma fuskar!", adică "mama trișează!", în sensul că nu face toate exercițiile.

Antrenamentul de judo mi-a plăcut foarte mult, și am înaintat în grade până la centura albastră; mai rămăneau culorile maron și negru (culorile la judo sunt alb, galben, oranj, verde, albastru, maron și negru). În clasa 5-a am participat chiar și la concursuri. Mare a fost mândria mamei când am luat medalie de aur, la grupa de 30 de kilograme.

Am terminat cu antrenamentul de judo în penultimul an la liceu, când examenele de bacalaureat se apropiau și când începusem cu probe care erau cotate după nivelul de cunoștințe pe întreaga țară. Lectiile îmi cereau enorm de mult timp și trebuia acum să prioritizez: studiile au venit pe primul plan. Școala mi-a plăcut întotdeauna, și în România, și în Suedia.

Când am ajuns în Suedia, eram în clasa a doua; eram obișnuită cu ritmul de la Liceul de Muzică, care însemna lecțiile normale și apoi ore de exercițiu la vioară. Diferența de ritm între școala română și școala suedeză era foarte mare. În școala suedeză nu era voie să se dea copiilor din școala elementară lecții de făcut acasă. "După școală copiii trebuie să aibe posibilitate să fie copii!" Un principiu care, drept să spun, ca elevă mi-a plăcut și cu care m-am obișnuit foarte repede, mai ales că-mi dădea posibilitatea să am alte activități extra-școlare, cum era judo. Deși, noi acasă nu "scăpam" de citit în limba română, sau alte exerciții.

Până în clasa a 6-a am mers la o școală locală, lângă locuința familiei. În clasa a 7-a însă trebuia să încep într-o clădire nouă, mai îndepărtată, a aceleiași școli, dar unde auzisem că acolo copiii mai mari îi

brutalizau pe copiii mai mici. Și la această școală eu nu vroiam să merg!

Părinții m-au înscris atunci la o școală privată în centrul Göteborg-ului, unde deja mergea sora mea cea mare, Marie-Jeanne. Aici, și elevii, și profesorii luau studiile mai în serios decât la școala locală și școala nu tolera brutalizări între elevi, sau cum se spune în suedeză, "mobning"-ul. Ba mai mult, era organizat astfel ca elevii cei mai mari ai școlii să le fie "fadder" elevilor noi, adică să-i ia sub ocrotirea lor, să le prezinte noua școală și să-i facă pe noi veniți să se simtă bine - un sistem care a funcționat foarte bine. Îmi amintesc și astăzi, cu mare plăcere, că "fadder"-ul meu m-a invitat la cea mai mare înghețată pe care o mâncasem vreodată!

În Suedia anilor '80 nu era acceptată existența școlilor private, decât dacă pedagogia școlii era diferită de cea din școlile comunale. Școala mea, Göteborgs Högre Samskola, avea pedagogie Montessori, ceea ce însemna că 2 ore pe zi elevul avea libertate să aleagă ce subiect vrea să studieze. În general, trebuia să facem un număr de ore la fiecare materie, dar puteam să le facem în ordinea pe care o alegeam noi; în plus, aveam și posibilitatea să alegem ce profesori să ne dea ajutorul de care aveam nevoie; dacă nu îți plăcea un profesor anumit, sau dacă nu te înțelegeai cu profesorul tău, puteai să te duci la alt profesor și să-i ceri ajutor.

Profesorii aceștia puneau și note la lucrările elaborate în aceste ore, iar libertatea de a alege un profesor avea avantajul său: nu eram la fel de dependentă de un anume profesor, cum era la școala comună. Trebuie să recunosc că am avut însă norocul ca cei mai mulți dintre profesorii pe care i-am avut la Samskola să fie pedagogi buni și oameni amabili.

Consider că a fost însă bine să pot experimenta, să întâlnesc și alți profesori, să aflu că există diferite metode de predare și că profesorii sunt, ca și ceilalți oameni, foarte diferiți. Posibilitatea de a-mi alege anumite materii singură, m-a făcut să mă simt liberă. Faptul că puteam să aleg, să influențez o parte importantă din viața mea, și să pot face asta în fiecare zi, mi-a dat o mare libertate, pe care am apreciat-o foarte mult și care mi-a influențat dezvoltarea viitoare.

La aceste "ore la alegere liberă" mi-am început ceea ce apoi a devenit o pasiune: studiul despre Egiptul antic. Aceasta s-a concretizat într-o lucrare despre Egiptul antic, lucrare pe care o păstrez și pe care o găsesc și astăzi destul de completă. Oricum, interesul și fascinația trezite atunci, la vârsta de 15 ani, asupra acestei culturi sunt la fel de puternice și astăzi.

După 6 ani la Göteborgs Högre Samskola, mi-am luat bacalaureatul și am continuat studiile la Universitatea din Stockholm, în care oraș familia s-a mutat în cea vară. În liceu mi-au plăcut printre alte materii chimia, biologia și "cunoștințe de sănătate", iar lucrarea mea de examen de absolvire a liceului a fost despre ADN (DNA).

Deoarece însă doctorii, în fiecare zi, an de an, trebuie să întâlnească oameni bolnavi, eu am decis să nu aleg să studiez medicină. Eram interesată însă să aflu mai mult despre biologie, ce se întâmplă când celulele se împart, cum poate o pasăre să zboare și cum arătăm noi oamenii la nivel de organ, la nivel de celulă. De aceea m-am hotărât să aleg să studiez pentru o diplomă în biologie. Am solicitat loc la facultatea de biologie, dar și la istoria artei.

În 1988, când am cerut eu să intru la universitate, se intra la linii (printre altele biologie, medicină, arhitectură și științe juridice) după note, dar la facultățile de limbi străine, istorie sau istoria artelor se intra după noroc; se trăgea, pur și simplu, la sorti. Am primit loc la amândouă solicitările: biologie și istoria artei.

Dar, cum în familie părinții și sora mea mai mare, Marie-Jeanne, erau foarte interesați de artă, ba mai mult, aveau studii de istoria artei, iar pe de altă parte noi, copiii, nu "scăpam" de vizitarea muzeelor și a expozițiilor de artă din toate orașele și țările în care

călătoream cu familia, ceea ce cerea și o anumită înțelegere a ceea ce vezi, m-am hotărât că acum era posibil să fac un curs suplimentar, înainte de a face primul pas pe drumul carierei alese, mai ales că ar fi fost mai greu să întrerup studiul biologiei pentru pasiuni care nu țin de carieră.

Astfel am studiat un semestru, 20 de puncte, istoria artei, ceea ce însemna o trecere în revistă a întregii istorii a artei de la Egiptul antic până în zilele noastre, la Universitatea din Stockholm. Așa că la vârsta de 18 ani am început primul meu curs universitar, unde eram cea mai tânără studentă - singura sub 20 de ani; media de vârstă era de circa 40 de ani, aici fiind incluși și trei pensionari. De atunci am putut să particip la discuțiile de cultură și artă și să înțeleg despre ce este vorba, chiar dacă gustul artistic, poate, nu întotdeauna corespunde cu cel al părinților...

În ianuarie 1989 am început studiile de biologie la Stockholm. Chiar și botanica, care până atunci nu mă interesase de loc (înainte nu știam nici măcar cum le zice la castani), mi-a plăcut. Mi se întâmpla acum să merg cu prietenii pe stradă și să discutăm despre cine știe ce, și deodată să încep să văd în iarbă ceva care înainte nu-mi spunea nimic și să-i întreb pe prietenii mei: "Știați că această plantă se numește allium schoenoprasum și are flori mov? Și că această ceapă ca o iarbă, care se mănâncă în Suedia la toate marile sărbători, se numește ciboulette?"

Am descoperit acum că româna vorbită acasă este de folos la învățarea denumirilor științifice, care sunt în latină și greacă.

Bacalaureatul l-am luat în 1987, la Göteborgs Högre Samskola.
Foto: Octavian Ciupitu / © CR.